

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K,
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Prejemna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna petit-vrslica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.,
večkrat po dogovoru.

113. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 21. oktobra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila an list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Po volitvah v splošni kuriji na Gorškem.

Konec. V Gorici, 9. oktobra.

Enako je pojasnila stranka svoj nastop pri volitvah v par člankih «Rdečega Prapora». — Bilo je toliko dovolj! — Stranka je 26. septembra pokazala svojo eksistenčno silo ter spravila klerikalce že v drugič v ožjo volitev. — Klerikalci so računali s tem in se zato tudi pripravili. Liberalci pa so bili pijani že v naprej bodoče zmagage, zato prvi poraz ob prvotni volitvi ni bil nič drugega, kakor naraven rezultat megalomanije voditeljstva združene napredno-agrarne stranke. Socialno-demokratski stranki se sploh ni blizalo od nikake strani; to se povdarja, da ne pride kdo z očitanjem, da je «nepristopna». Sicer pa je nastop napredne in kmečke stranke že a priori izključil vsako mogoče poravnanje, kajti obe stranki sta tako demoralizujoče, neodkrito in breznačelno nastopali, da bi se bila socialno-demokratska stranka le mazala z najmanjšim stikom s to ali druge stranko. Ako je socialno-demokratska stranka konstatirala, da pristno napredne in kmečke stranke v deželi ni, da ima opraviti le z liberalstvom, ki se skriva pod raznimi imeni in oblikami, ni mogla z nobeno stranko paktirati. — Naraven je bil torej sklep zaupnega shoda dne 30. septembra, da se stranka ne udeleži ožjih volitev in da bo iz tega sklepa tudi izvajala stroge konsekvence. Predlog za skrajno abstinenco je prišel od posameznih organizacij samih, ki so imele zaupne shode dne 28. septembra in kjer se je delegatom naročilo, predlagati konferenci polno abstinenco. Sklep zaupnih shodov se je pri ožji volitvi 5. vinotoka tudi izvrševal in le v neznatnem številu so nekateri kmetovalci, ki iz simpatije sicer glasujejo za socialno-demokratsko stranko, oddali svoje glasove kmečki stranki in tudi le-ti skoraj bolj iz simpatije do demokratične struje malih posestnikov, katere predstavlja ime Ivana Mermolja. Od organiziranih sodrugov-delavcev se lahko trdi, da se ni niti eden udeležil volitev.

Na Gorškem se je torej zjasnilo. — Dejansko imamo le dve resni stranki, klerikalno-ljudsko in delavsko socialno-demokratsko. Liberalna narodna-napredna stranka in agrarna to so le pretveze in lažnjive firme za samovoljo posameznikov. — Bila bi sicer političnega pomena prava napredna stranka, ki bi imela svojo moč v strokovni organizaciji trgovcev, obrtnikov in veleposestnikov. — Ti stanovi niso pristopni ne klerikalni, ne socialnodemokratski stranki in s tem opravičujejo tudi svoj obstoj in pomen pa le: 1. Ako se strokovna organizacija dejansko oživotvori in ako se dejansko kaj stori v povzdigo obrti, trgovine in poljedelstva v deželi; 2. Da kot svobodomiselnica in napredna stranka spoštuje politična načela socialno-demokratske stranke.

Večjega in odločilnega pomena pa utegne postati kmečka stranka: 1). Ako se postavi na strogo demokratično stališče in se organizira po vzgledu in vstric delavske socialno-demokratske stranke. 2. Ako izmeče iz svojih vrst vse dvomljive in nestalne elemente, ki so jo dosedaj izdajale in prodajale.

Delavska socialno-demokratska stranka pa pojde svojo pot odkrito naprej ter kliče goriskim strankam: Preko nas ne veči!

Umor v imenu zakona.

Španija... to je dežela, v kateri so nekdanji plamtele grmade «v božjo čast». Dežela, v kateri so se rodili Filip II., Albe, Torquemada in cela armada podobnih duhov. V Španiji se je v imenu «krščanstva» uničila cvetoča kultura, ki so jo vstvarili mohamedanski Mavri; v imenu «krščanstva» so se zažigali «krivoverci», «copernice» in «mlačneži». V imenu «krščanstva» so vso deželo preplavili meahi in se je vse življenje izpremenilo v najmračnejše tercalstvo. Tako je bilo v preteklih stoletjih.

Še se je ohranil klerikalizem tudi drugod po svetu, toda splošni kulturni napredek je vendar vsaj deloma izjasnil temo. Po civiliziranih deželah se vendar piše dvajseto stoletje in nekoliko te dobe se opaža v življenju skoraj cele Evrope. Ampak v Španiji ne. Španija je ostala tako «krščanska» kakor pred francosko revolucijo. Klerikalizem ni na Španskem le duševna reakcija, temveč najrealnejša moč. Kakor v dobi autodafejev nam kaže nesrečna Španija še danes v grozni luči, kaj imajo pričakovati, česar se imajo bati narodi od klerikalizma. Groza je vstala tam na jugozapadu, s strahom in trepetom opaža človeštvo, da je klerikalizem še vedno strašna, brezdušna, življenje uničujoča pošast. Če so ji kremplji odrezani, se zna pretvarjati, kazati moderno lice, odevati se s človeškim plaščem; a čim si pridobi z zvijačo, s prilizovanjem, s lažnivimi obljubami ali kakorkoli zadostno moč, vstane zopet kakor stara bestija, ki zaničuje vse obzire ter pokončuje vse, kar ji je na poti in ji noče služiti sužensko.

V Španiji ima bestija dovolj moči; torej divja kakor prava bestija in — mori.

V četrtek smo javili kratko vest, da je bil v zloglasni trdnjavi Montjuich v sredo ustreljen Ferrer. Ustreljen na podlagi sodbe, ki jo je izreklo vojno sodišče. Ta eksekucija ni nič drugega nego umor, strahopeten, bestialen umor, infamija, ki ostane kakor neizbrisna pega na španskem klerikalizmu. Golo maščevanje najmračnejšega nazadnjaštva je zakrila sodna procedura, ki je krvava satira na vsako pravosodje, predrzna in v svoji brezmeri predrznosti grozna komedija.

Svobodomislec Ferrer je bil španskim klerikalcem že davno trn v peti. Njegova knjigarna je bila glavna zaloga svobodomiselnih spisov, njegovo glavno stremljenje je bilo, ustanoviti neklerikalno šolo. Razlogov je bilo torej dovolj, da ga je črna banda, ki ima vso Španijo v svojih krempljih, sovražila iz dna svoje nečloveške duše. Za enkrat ga je mislila pogubiti, ko se je vprizoril neki atentat, radi katerega so Ferrera obtožili. Toda kljub najboljši volji, da bi ga uničili, kljub inkvizitorni preiskavi, kljub lažem policije in podkupovanjem prič so ga morali oprostiti, zakaj nikakršen dokaz se ni dal konstruirati za njegovo krivdo. Od tistega časa je bil trajno pod nadzorstvom policije. Nobenega koraka ni mogel storiti, ne da bi mu bili biriči za petami. Ferrer je to vedel, pa se je popolnoma posvetil svojemu založništvu in brigi za šolstvo. Toda črni sovražniki niso mirovali. Zadnja ustaja v Barceloni jim je dala priliko za maščevanje. Ferrer sicer ni bil z revolucijo v nikakršni zvezi. A kaj vpraša slepo sovraštvo za razloge in za pravico? Hudobema se je zazdelo, da se z barcelonsko ustajo lahko opraviči vsako lopovstvo nad nasprotnikom in pograbilo so priliko. Tisoč in tisoč smrdečih laži so razširili po svetu o obupnem pozikusu odpora v Barceloni in lažljivo klerikalno časopisje po vseh deželah je bilo takoj pripravljeno pomagati njihovim ostudnim lažem v svet. Toda oskruniti poštenje revolucionarcev se hudodelski tolpi ni zdelo dovolj. Nastavili so «vojna sodišča» in tedaj se je začelo divjati «v imenu zakona». Ferrer ni prva nedolžna žrtev teh brezvestnih tribunalo, a njegova smrt je najbolj vznemirila duše, ker je njegovo ime znano daleč čez španske meje.

Kmalu po barcelonski ustaji so ga prijeli in vrgli v ječo, češ, da je povzročil revolucijo. Zaprli so ga v celico, kjer ni bilo svetlobe, ni zraka; mrgolelo je stenice, uši, miši in podgan. Tu je trpel strašne muke. Prvi preiskovalni sodnik je bil nepristranski človek. Za drugi dan pa ga je zasli-

šaval drug sodnik, pravi inkvizitor, ki mu je ne prenehoma žugal s smrtno kaznijo.

V preiskovalnem zaporu so ga mučili, da bi ga duševno oslabil in obnemoglega prisilili, da bi priznal, kar bi se zahtevalo od njega. Tega cilja niso dosegli. Končno so ga postavili pred sodišče. Kljub protestom stotnika, ki je bil njegov zagovornik, ga je vojaški senat dolžil dejanj, zaradi katerih je bil v anarhistovskem procesu leta 1905 že oproščen. Obremenjevalne priče se niso zaslizale, temveč so se le čitale njihove izjave iz zapisnikov. Vse razbremenjevalne priče, ki bi bile imele dokazati, da ni mogel biti v nobeni zvezi z ustajo, je pa to famozno sodišče kratkomalo odklonilo, pa je izreklo smrtno sodbo hladnokrvno, kakor da gre za bolho, ne pa za človeka. In klerikalna Maurova vlada je sklenila, da ne priporoča obsojenega v pomilosočenje.

Vendar tudi kralj ni prost očitanja. Zakaj kronani «katoliški» mož je vedel, kaj se je zgodilo. Obsojenčeva hči je prosila milosti; iz vseh dežela so prihajale prešnje, da se ne izvrši smrtna obsodba. Vse zaman. V sredo ob 9. dopoldne so ga v jarku montjuichske trdnjave ustrelili.

Umorili. V deželi vladajočega klerikalizma. V deželi najštevilnejših cerkva in samostanov. V deželi, kjer je vsaka druga beseda «bog» ali «krščanstvo».

Taka je praksa klerikalizma, kjer ima moč, da dela, kar hoče.

Taki zločini se ne pozabljajo.

Občni zbor «tržaških delavskih zadrug».

V četrtek dne 30. m. m. se je vršil v veliki dvorani v Delavskem domu v Trstu redni občni zbor «tržaških delavskih zadrug». Udeležba je bila naravnost ogromna. Pa temu se ne smemo čuditi. Tržaško, slovensko in italijansko delavstvo pojma veliki pomen zadrugištva in se zato zanima in podpira naše delavske zadruge kakor vse druge delavske institucije, katerih namen je izpodkopavati teren današnji kapitalistični družbi, v kateri vživa najmanj tisti, ki največ dela. Drugače ne bi bilo mogoče, da bi naše zadruge napredovale naravnost z orjaškimi koraki. Zlasti so napredovale naše zadruge v pretekli V. zadrugi dobi nepričakovano.

Zbor je otvoril predsednik Pitz in se je pri prvih besedah najprej spomnil umrlih članov. Tajnik je prečital zapisnik zadnjega občnega zbora, ki je bil enoglasno vzet na znanje. Potem je sodrug Pittoni prečital poročilo o V. zadrugi dobi. Poročilo je izšlo — kako sicer vse druge zadrugne tiskovine — natisnjeno v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku. To je naravno, ker je poleg italijanskih tudi veliko število nemških, zlasti pa slovenskih članov. In prav v pretečenem zadrugi letu je število slovenskih članov zelo naraslo. Čedna brošurica, ki obsega jako obširno in natančno po posameznih postavkah razdeljeno poročilo, obsega 21 strani velike osminke. In iz poročila je razvidno da znašajo aktiva 128.217-86 K. Blaga je bilo razprodanega v zadrugi skladiščih preko 600.000 K. Cisti dobiček razprodanega blaga znaša 25.001-39 K. Ta dobiček se je sklenilo, na predlog vodstva razdeliti tako: 50% dividende (in sicer 2% na nakupu članov, ki znaša svoto 615.508-12 K) K 12.310-16. — 25% v podporni sklad, K 6.155-08. — 10% v rezervni sklad, K 2.462-03. 5% v podporni sklad za uslužbenca K 1.231-02. 10% Delavskemu domu K 2.462-03. Skupaj K 24.620-32. Ostanek v posebni rezervni sklad K 381-07.

Zadruga ima na razpolago vedno za nad 70.000 K blaga, ki ga nakupi direktno od producentov. V hranilni oddelek je vloženi od sodrugov 56.533-93 K. Prometa se imele naše zadruge nad 2 milijona krom.

Zadruga ima dosedaj 9 skladišč in sicer 6 v Trstu, eno v Gorici, eno v Miljah in eno v Pulju. Ta teden pa se otvori še eno in sicer 10. skladišče v Trstu pri Sv. Jakobu. Tudi ima zadruga svoje glavno skladišče v Trstu v ulici S. Francesco D' Assisi št. 13. V Trstu so naše zadruge pričele letos prodajati tudi kruh, ki ga nalašč zato izdeluje tržaška parna pekarna. Zadruge imajo seveda namen ustanoviti si lastno pekarno, toda zato sedaj še ni čav ugoden in sredstva so še premala.

Prav zaradi tega pa, ker ima in bo v bodoče ustanovila naša zadruga še mnogo skladišč po vsem Primorskem, je bilo potrebno preurediti pravila na način, da bodo v odboru zastopani so-drugi iz vseh krajev in bodo zadržniki pošiljali na prihodnje občne zборе samo delegate. V tem smislu so bila pravila tudi predelana in se skliče v kratkem nov občni zbor v smislu novih pravil ter izvoli bodoče vodstvo.

Zelja vseh navzočih je bila, da zadruge otvoro tekom leta še mnogo skladišč, kar se je vzelo tudi na znanje. Iz poročila nadzorovalnega odseka in iz poročila o reviziji, ki jo je izvršil revizor zveze avstrijskih delavskih združenj, je razvidno, da posluje zadruga v najlepšem redu in da je velik del letošnjega napredka pripisati vzorni upravi, zlasti pa še našemu neutrudljivemu vodji zadrug sodr. Valentinu Pittoniju.

Toliko za danes. Sicer pa je letošnje poročilo zelo važno in bomo o tem še mnogo govorili. So-drugom pa priporočamo, da se še vedno tako in še bolj oprimejo naših delavskih združenj, ki tvorijo danes mogočno bojno orožje proti izkoriščevalcem delavstva.

Šolsko nadzorstvo na Kranjskem.

Novi načrt zakona o šolskem nadzorstvu, ki je bil v sredo na 14. seji kranjskega deželnega zbora sprejet z glasovi klerikalne večine, obsega 49 paragrafov. Prvi del zakona (§§ 1—20) govori o krajnem šolskem svetu in njegovi sestavi. Zastopnik cerkve je župnik, ostali duhovniki imajo posvetovalen glas. Zastopnik šole je šolski voditelj, če je meščanska šola v kraju, je tudi njen voditelj član šolskega sveta. Zastopnika občine voli občinski odbor, če je pa več občin, zbor udeleženih zastopov. Občinski predstojnik vstopi kot tak v šolski svet. Število zastopnikov občine mora biti najmanj tri, največ pet, število namestnikov pa določi okrajni šolski svet. Izvoljeni člani opravlajo svoje posle postavno šest let, oziroma dokler se ne sestavi novi šolski svet. Izvolitev sme odkloniti le tisti, ki bi imel pravico odkloniti izvolitev v občinski zastop ali pa če je bil že šest let v šolskem svetu. Globa za neubogljivca je od 10—200 K, kdor neopravičeno izostane od seje pa 2—20 kron. Kdor svoje dolžnosti zanemarja, se kaznuje z globo do 200 K in končno izključi. Če celi šolski svet zanemarja svojo nalogo, ga deželni šolski svet lahko razpusti.

Šolski ogleda more biti vsak, kdor ima pasivno volilno pravico za občinski zastop, izvzema ljudskošolske učitelje.

Delokrog krajnega šolskega sveta.

§ 11. Krajni šolski svet mora skrbeti, da se izvršujejo in izpolnjujejo šolski zakoni in odredbe višjih šolskih oblastev ter da se šolstvo v šolski občini tem primerno uredi.

Zlasti mu pristoji:

- a) zastopati šolsko občino pri vseh upravnih in pravnih zadevah, ki se tičejo šole, zlasti pa pri obravnavah glede ustanavljanja in razširjenja šol, ter skrbeti za šolske prostore;
- b) upravljati krajni šolski zaklad, kakor tudi morebitno ustanovno premoženje, ako ne obstoje o tem po ustanovni listini druga določila;
- c) odrejati, da se vinkulirajo vrednostni papirji, ki so last šole, ter z listinami, fasijami itd. vred shranijo;
- d) nadzorovati šolsko poslopje, šoli lastna zemljišča in šolski inventar;
- e) narejati letni šolski popis, odločevati o sprejemu otrok iz tujih šolskih okolitev, nadzirati šolski obisk ter ga pospeševati z vsemi zakonitimi sredstvi, kakor tudi sodelovati pri kaznovanju šolskih zamud tako, kakor predpisuje zakon;
- f) določevati vsakdanji učni čas, oziraje se pri tem na predpisano število ur, kakor tudi paziti, da se vrši točno predpisani pouk;

g) nadzorovati disciplino v šoli in vedenje mladine izven šole ter paziti na vse, kar bi moglo vplivati na vzgojo mladine v šoli;

h) podpirati kelikor mogoče učitelje v njih uradnem delovanju;

i) nadzorovati, ali učitelji zvesto izvršujejo svoj poklic, in ob upravičenih pritožbah proti njih vedenju ukreniti potrebno, da se to odpravi;

k) poravnovati po možnosti prepire učiteljev med seboj in z občino ali s posameznimi občani, ako izvirajo ti prepiri iz šolskih razmer;

l) sodelovati po zakonitih predpisih pri podeljevanju učiteljskih služb;

m) dovoljevati šolskim voditeljem dopuste do treh dni;

n) narejati letne proračune za stvarne šolske potrebščine, jih predlagati in duplo okrajnemu šolskemu svetu v pregled in v potrjenje. Temu mora tudi oddajati vsakoletni račun zastran prejetega in izdanega denarja; dajati pojasnila, staviti predloge, podajati mnenja občinskim zastopom in predstojnim oblastem ter v gospodarskih stvareh tudi deželnemu odboru.

Razen tega pristoji krajnemu šolskemu svetu še oni delokrog, ki mu je izročen po ostalih šolskih zakonih.

§ 12. Delovanje krajnega šolskega sveta pa ne obsega vadnic, združenih z učiteljski; samo tam, kjer se vzdržujejo docela ali deloma z občinskimi dohodki, sodijo vadaice v področje krajnega šolskega sveta.

Dalje ne sodijo v delokrog krajnega šolskega sveta tudi one v § 1. navedene ljudske šole, ki jih dotična selska občina ne pomaga vzdrževati in pa deželni zavodi za nepolnočutne in zanemarljive otroke.

Delokrog krajnega šolskega nadzornika.

§ 13. Krajni šolski nadzornik je dolžan večkrat obiskati odkazane mu šole in mora biti z voditelji teh šol v vednem stiku ter nedostatke, ki jih opazi, naznanjati krajnemu šolskemu svetu in stavljeni dotične predloge.

Zlasti mora krajni šolski nadzornik paziti:

- a) ali so šolske sobe in šolska oprava v dobrem stanu, ali so šolski prostori primerno kurjeni in prezračeni in ali je v njih sploh opazovati primerna snaga in primerni red;
- b) ali se učila, kar jih je, snažijo, varujejo in primerno hranijo;
- c) ali se uporablja šolska knjižnica tako, kakor je predpisano;
- d) ali se šolski vrt primerno oskrbuje;
- e) ali se učitelji in učiteljice natanko ravna po predpisanem učnem času;
- f) ali so učenci in učenke preskrbljeni z vsemi potrebnimi knjigami in pripomočki;
- g) ali imajo učitelji šolski obisk v natančnem razpregledu in ali tiste otroke, ki zanemarjajo šolo, naznanjajo pravočasno;
- h) ali je v šoli opazovati potrebno disciplino in ali se v ta namen uporabljajo samo zakonito dopuščena sredstva;
- i) ali učitelji in učiteljice kažejo potrebno vednost v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti in ali se ne pečajo s stranskimi posli, ki bi mogli kvarno vplivati na izpolnjevanje njih stanovskih dolžnosti.

Krajne šolske nadzornike, ki bi ne izpolnjevali te svoje dolžnosti, dasi jih je ponovno opominjal okrajni šolski svet, odstavi deželni šolski svet po predlogu ali po zaslišanju krajnega šolskega sveta.

Krajni šolski nadzornik ima pravico prisostvovati pri učiteljskih konferencah s posvetovalnim glasom.

Zastopnik cerkve in šole smeta odkloniti izvolitev za predsednika krajnega šolskega sveta. Seje so vsaj vsaka dva meseca. Na zahtevo dveh članov se mora sklicati seja. V osebni svoji zadevi ne sme biti član navzoč. Vsi člani imajo pravico biti navzoči pri pouku, ali ne smejo delati opazk. Posameznik nima pravice, dajati ukazov, tudi šolski ogleda ne. — Za mesta z lastnim statutom velja določba, da pošlje deželni odbor dva člana v mestni šolski svet.

Zaradi delavskih razmer v prosti luki v Trstu. — Odgovor „Edinosti“.

To, draga „Edinost“, je tistozelo tehtni razlog, zaradi katerega naše organizacije ne morejo in ne bodo nikdar marširile z vašo N. D. O.

«Edinost» pravi, da smo mi sami očitali Pagniniju, da je stavko težakov jako slabo organiziral. In s tem bi hotela «Edinost» opravičiti krumirstvo N. D. O. V tem tiči toliko perfidije, da si ne bi mogel človek niti misliti, da so osebe pri «Edinosti» sploh kaj takega zmožne. «Edinost» govori ravno tako kakor tisti, ki je hvalil prijatelja, ki je bil potlačil prijatelja v morje, mesto da bi ga bil izkušal rešiti. Tudi Vaša stavka voznikov je bila tisočkrat slabše organizirana, nego stavka težakov in Vaša stavka v Ajdovščini je bila stotisočkrat slabše organizirana. Toda ne tržaskim socialistom ni padlo v glavo, da bi bili šli izven Trsta iskat voznikov za prevažanje gramoza, in goriskim socialistom ni padlo v glavo, da bili šli na Kranjsko iskat delavcev za v Ajdovščino. Vi pa, gospodje, ste za časa stavke težakov in za časa stavke pekovskih delavcev v Pulju poslali na Kranjsko svoje agente, katerih naloga je bila, nabirati delavce, ki bi bili voljni priti krumirat.

Potem pa pravi «Edinost». — «Utegnilo bi se zgoditi, da proglasijo v N. D. O. združeni slovenski delavci štrajk v kaki kategoriji. Ako bi se takemu štrajku socialno-demokratski delavci ne hoteli pridružiti, bi jim slovenski delavci lahko z isto pravico očitali krumirstvo, kakor danes očitajo to socialni demokratje njim zaradi štrajka težakov. — Počasi, gospa «Edinost»! Najprej nismo mi očitali slovenskim delavcem nikdar ničesar. Te smo samo pomilovali, da so se dali vvesti na vaše limanice. Krumirstvo smo očitali Vam, gospodje pri listu in društvu «Edinost» in pri N. D. O., ki ste premisljemo in proti volji pošteno-mislečih delavcev sklenili organizirati krumirstvo.

Potem to, da je v Vasi N. D. O. organiziranih tako malo delavcev, da ti nimajo pravice sklepati o stvareh, ki zadenejo vso stroko. Naše organizacije niso nikdar sklepale stavk kar same, ampak se vse stavke so bile proglašene na javnih shodih z izrecno voljo delavstva ene in iste stroke, ki je samo imelo pravico sklepati tudo o tem. V naših organizacijah je toliko delavstva organiziranega, da bi preprečilo, kadar bi hotelo, vsako stavko, ako bi jo N. D. O. hotela proklamirati na javnem shodu in ako se ne bi dovolilo glasovati tistim delavcem, ki spadajo h stroki, v kateri bi se hotelo uprizoriti stavko. Sicer pa, kdo drug je kriv, ako ne samo gospodje slovenski narodni voditelji, da je sploh prišlo do možnosti boja delavcev proti delavcem? In kdor je vprizoril ta razdor med delavci, ta ne sme pričakovati od zavednega delavstva ničesar. Zbali ste se, gospodje, svojega početja, videli ste, da Vam to ne donaja nobenih posebnih koristi. Igrali ste se z interesi delavstva in danes hočete imeti še pravico na svoji strani. To je pa vendar nemogoče. N. D. O. se je pokazala sovražna delavstvu in obenem za podrepnika in služkinjo gospodi pri političnem društvu «Edinost». Zato ne more in ne sme gojiti pošteno delavstvo do nje nobene simpatije, nobenega resnega upoštevanja. Delavci morajo marširati skupno, ker skupen in za vse enak je boj, in kdor hoče te delavce razdružiti, kdor ovira delavsko solidarnost, ta je sovražnik, zaveden ali nezaveden sovražnik interesov delavstva. Več pa še sledi.

Shodi.

Trst. Z dnevnim redom: «Otvoritev parlamenta in zahteve delavnega ljudstva» sta se vršila v Trstu dva shoda: slovenski in italijanski. Slovenski je bil v soboto ob pol 9. zvečer. Prostrana dvorana v I. nadstropju Delavskega Doma je bila polna slovenskega delavstva. Shod je otvoril sodr. Regent, ki se je najprej spominjal zločina španskih zastopnikov srednjeveškega mračnjastva nad možem, čigar ime bo slovelo tudi tedaj, ko ostane od njegovih krvnikov le žalosten spomin na njihove bestialne zločine. Kakor da svobodna misel ni imela še dovolj žrtv. Kakor da Bruno, Campa-nella, Hus i. t. d. ne bi bili že preveč jasni dokazi krvoločnosti, s katere se temne sile bojujejo zoper vse, kar je naprednega. Treba je bilo zadati smrtni udarec tudi Francisku Ferreru, da se tako uniči duša svobodne misli na Španskem, kjer srka klerikalizem ljudstvu še zadnje kaplje bolne krvi. Umrl je Francisko Ferrer, naj njegova kri blagodejno orosi duševni razvoj človeštva! Dolžnost vseh slovenskih delavcev je, da napno vse svoje moči v boju zoper klerikalizem, zoper Črtomirstvo, ki se je pregloboko zarilo tude v slovenske dežele, in ki bi rado spravilo ves slovenski narod pod temno kuto dedičev Torquemada.

Vharen aplavz je zadonel po teh besedah po dvorani in iz obrazov navzočih je bilo čitati, da hočejo začeti proti klerikalizmu pod zastavo zavednega delavstva boj, ki ga pseudoliberalne stranke niso bile zmožne voditi. Živela svobodna misel!

Nato je bil izvoljen za predsednika shodu sodr. Bahun, za zapisnikarja pa sodr. Novak. Nato je poročal o dnevnem redu sodr. Regent in sicer v zmislu resolucije, ki je bila objavljena v sobotni številki «Rdečega Prapora» in ki je bila z burnim odobravanjem enoglasno sprejeta. Za njim je govoril še sodr. Bahun, ki je pozval delavstvo, naj bo redno pripravljeno za slučaj, ko bi bilo treba emergičnejše nastopiti proti meščanskim strankam in vladi, ki skušajo na vse mogoče načine, da ne bi prišlo v parlamentu do dela v blagor delavnega ljudstva.

V nedeljo ob 10. dopoldne se je pa vršil tudi v «Delavskem Domu» shod italijanskih sodrugov, kjer sta o enakem dnevnem redu govorila sodruge Pittoni in Pintar in kjer je bila enoglasno sprejeta enaka resolucija.

Idrija. Dež. poslanec E. Gangl priredi v nedeljo, dne 24. t. m., ob 9. uri dopoldne v pivarni pri «Črnem orlu» v Idriji javen shod. Na dnevnem redu je poročilo o deželnem zboru kranjskem.

Gorica. V nedeljo, 24. t. m. ob 10. uri dopoldne je v gostilni Marzini ljudski shod z dnevnim redom: Politični položaj v državi in deželi.

Dolenja Vrtojba. V nedeljo, 24. t. m. popoldne bo v Dolenji Vrtojbi ljudski shod. Dnevni red je: Politični položaj v deželi in državi. Z oziroma na važnost dnevnega reda se pričakuje obilna udeležba.

Domače vesti.

— O deželnozborski obstrukciji je bilo lani nekoliko polemike med nami in «Slovenskim Narodom». Izza zadnjih dogodkov v kranjskem deželnem zboru je nekoliko spomina na tiste dni jako zdravo. Dne 17. junija l. l. je pisal «Rdeči Prapor»: «Hiša miru in sprave bo poslej kranjski deželni zbor. Liberalci podpisujejo paragrafe, ki obsojajo manjšino na popolno brezpomembnost. Če ne bodo hoteli riskirati, da jim pokaže deželni glavar vrata, bodo morali sedeti v zbornici kakor abecedarji v šoli. Morda oblečejo tudi pisano «uniformo». Liberalci in klerikalci bodo živeli kakor zakonski par. Sušteršič in Tavčar bosta vedno imela eno voljo, namreč vedno Sušteršičevo. Čustitke sprejema klub liberalnih poslancev.» Danes bi nam liberalci lahko povedali, če smo takrat s svojo ironijo zadeli prav. Toda v tistih časih so se delali liberalci osabne na eno in rodoljubne na drugo stran. «Slovenski Narod» je sploh tajil, da bi liberalci bili kdaj obstruirali in po profesorsko je peroriral: «Ne more se dopuščati, da bi manjšina, če ima močnejše pesti in širkejša grla, onemogočila postavno delovanje deželnega zbora.» No — pa kaj se je zgodilo letos? Klerikalci niso dopustili, da bi manjšina, ki ima močnejše pesti in širkejša grla, onemogočila postavno delovanje deželnega zbora... Z bičem, ki so si ga sami spletli, so liberalci tepeni. Lani smo jim to proročevali, letos se je zgodilo.

— Proti nadaljevalni šoli za vajence v Ljubljani se vodi nekaj časa strastna agitacija z najnižjimi demagoškimi nameni. Dela se, kakor bi bil dnevni pouk, edini, od katerem se vajenci res lahko kaj nauče, kdove kakšen atentat na pravice mojstrov. Toda vse ščuvanje zoper dnevni pouk je po sili vprizorjeno, zakaj v začetku niso mojstri prav nič vedeli, da jim je šola vajencev tako škodljiva kakor govore agitatorji. To dokazuje najbolje udeležba ob prvih četrtkih, ko se ni bilo ščuvanja. Štastika prvih dveh četrtkov, dne 7. in 14. oktobra je bila sledeča:

Za mehanične stroke je bilo na I. mestni šoli na Ledini

	7. oktobra	14. oktobra
vpisanih	166	168
prislo je	120	84
izostalo je	46	84

Za trgovske vajence na I. mestni šoli

	7. oktobra	14. oktobra
vpisanih	118	118
prislo	118	118
izostal	—	—

Za stavbinske stroke na II. mestni šoli na Cojzovi cesti

	7. oktobra	14. oktobra
vpisanih	121	178
prislo	105	78
izostalo	16	100

Iz tega je jasno razvidno, da ni bil mojstrom dnevni pouk začetkoma prav nič meznosen. Šele potem, ko se je začela raznašati pola za podpise, so «spoznavali», kakšna «krivica» da je dnevni pouk. Klerikalci hočejo nadaljevati svojo hujskarijo proti pouku vajencev. Poyemo jim pa še danes, da se homo bojevali za dnevni pouk z vsemi sredstvi, zakaj praksa, ki je veljala doslej, je zločin nad mladim naraščanjem in brezvestnemu izkorisčanju vajencev se mora enkrat napraviti konec.

— Tržaška «Edinost» je silno žalostna, kadar ji ljubljanski «Slovenec» bere hvite. Tako se je «Slovenec» zgražal nad «tetko», ker se je pridružila (?) sodbi vse civilizirane Evrope o umoru Franciska Ferrera. In «Slovenec» se je pri tem celo pošalil in očitil «Edinosti» brezverstvo. Toda kako pohlevno odgovarja «Edinost» na te kvite! Poyeto, kar smo sicer že davno vedeli, da se je pridružila sodbi civilizirane «Evrope» na zato, ker je

hotela proslaviti Ferrerove nauke, marveč zato, ker se ji zdi, da se na tak način ne ubijejo njegove ideje. Vsakdo, le «Slovenec» neče priznati, da se «Edinost» ni hotela izneveriti «krščanskim» naukom; le zgražala se je nad nečloveško krutostjo, ki zna cerkvi le škodovati...

Ali se vam ne zdi to, kakor bi hotela «Edinost» reči: I, ti moj ljubi «Slovenec», čemu se jeziš? Mar ne vidiš, da nismo proti «krščanskim» naukom, da hranimo slogo, ki bo kmalu tebi v korist in da postane kmalu tudi tržaški, kakor pazinski Narodni Dom tržaška narodna zakvistija? Oj, ti naš ljubi «Slovenec»!

— Conjenim zaupnikom organizacij naznanjamo, da je Zepni koledar za l. 1910 ravnokar izšel. Cena 80 vin, po pošti 10 vin. več. Pri večjih naročilih popust. Naročila naj se pošilja takoj na upravo «Rdečega Prapora» v Ljubljani.

Zadnje vesti.

Politični položaj.

Socialno-demokratska zveza. Dunaj, 20. oktobra. Včeraj je imela socialno-demokratska zveza v parlamentu sejo. Poslanec Pernerstorfer je pozdravil poslance, ki so prišli skoraj polnčestvilno ter je dejal, da zveza ne more začeti svojih razprav, ne da bi se spomnila na moža, ki je pred kratkimi dnevi na Španskem padel kot žrtev reakcije klerikalizma, na moža, ki je bil vse svoje življenje posvetil ljudski izobrazbi, osvoboditvi ljudstva iz spon hlapčevstva. Ferrer ni bil socialni demokrat, toda bil je človek najplemenitejšega idealizma, izmed tistih maloštevilnih neutrudljivih, ki se bojujejo z vso svojo močjo za napredek ljudstva. Strahovite razmere na Španskem so povzročile, da je eden najplemenitejših mož postal žrtev reakcionarnih ljudskih sovražnikov. Socialni demokratje bomo ohranili njegov spomin v svojih srcih. — Člani zveze so stoji poslušali te besede, ter se je sklenilo, da se ta izjava zapiše v zapisnik.

Potem je bila debata o političnem položaju. Splošno se je naglašalo, da ne ovirajo delavnosti parlamenta le obstrukcijske skupine, temveč najbolj sedanja vlada, proti kateri se mora naperiti najodločnejša opozicija stranke. Zveza smatra za potrebno, pospešiti najnujnejše delo v zbornici s tem, da spravi najvažnejša predmeta takoj v razpravo: Prvič da se socialno zavarovanje obvaruje vseh eventualnih parlamentarnih dogodiljav s tem, da se odsek za socialno zavarovanje izjavi v permanenci in drugič, da se spravi draginja in brezposelnost v obliki konkretnih predlogov v razpravo.

Da se delo parlamenta ne zavlači, ne bo zveza ovirala volitve starega predsedništva in odsekov.

Na današnji prvi seji vložil socialno-demokratska zveza sledeče nujne predloge:

1. Da ostane odsek za socialno zavarovanje v permanenci, torej tudi v slučaju odgoditve ali zaključitve zasedanja.

2. Predlog radi draginje in brezposelnosti, ki zahteva:

a) da zahteva vlada od ogrske vlade potrdilo za takojšno odpravo carine na žito in krmo do 31. julija 1910;

b) če ogrska vlada ne bi pritrdila, naj vlada nakupi žita v inozemstvu in naj ga za lastno ceno, ne da bi računala carino, prodaja avstrijskim mlinarjem, ki se zavežejo, da bodo moko prodajali za enako ceno.

c) Železniško ministertvo se poziva, da zniža tovarni tarif za rusko žito za dve tretjini in

d) da nabavi dovolj hladilnih vozov za dopravo mleka v velika konzumna središča, ter da zniža tarife za transport mleka;

e) da se pospeši uvoz blajenega in zmrzlega mesa;

f) da se prekliče prepoved uvoza mesa in da se napravijo klavnice ob mejah.

g) da se določi maksimalni tarif za predmete vsakdanje potrebe.

Ogrski državni zbor. Budimpešta, 20. okt. Z oziroma na današnji kronski svet je včeraj predsednik Justh predložil, da naj zbornica za prihodnje dni ne zaseda in naj se prepusti sklicanje prihodnje seje predsedniku. Napovedal je, da skliče prihodnjo sejo ob takem času, da bo zbornica mogla razpravljati o sklepnih računih ter o proračunu za drugo leto, kar se mora zgoditi do konca leta tudi če bi se imel državni zbor odgoditi ali razpustiti. Justhov predlog se je sprejel skoraj soglasno.

Državni zbor. Dunaj, 20. oktobra. Parlamentarna kriza je odgodena. Današnja seja poslanske zbornice je trajala komaj 20 minut, konstituiranje zbornice se je na željo Slovanske Enote odgodilo do druge seje, ki bo v petek. Otvoritev zbornice se je izvršilo relativno mirno, samo češki radikalci so ves čas brezumno razgrajali kakor norci, ki so pravkar usli iz blaznice. Opažalo se je, da je bilo to pobalinstvo tudi članom Slovanske Enote zelo neprijetno. Nekateri češki poslanci so večkrat izkušali, posredovati pri radikalcih in jih potaložiti, a bilo je vse zaman. Splošen vtisk je bil ta, da vsaj večina Slovanske

Enote ne želi hrupa in nasilne obstrukcije, da se pa češki radikalci ne dajo disciplinirati. Seveda se bo, če ostanejo osamljeni, njihov bes kmalu unesel.

Zbornica je bila jako dobro obiskana, galerije so bile polne. Na ministrski klopi so bili vsi člani kabineta razun poljedelskega ministra dr. Bráfa, ki mora čuvati sobo radi svoje bolne noge. Češki minister rojak dr. Začek je bil na svojem prostoru. Češki radikalci so tudi njega napadali in mu klicali fej.

Ko je Bienerth formalno naznanil cesarski odlok, s katerim se otvarja zasedanje, je pozval najstarejšega poslanca dr. Funkeja, da prevzame začasno predsedstvo. Funke je pozdravil poslance in izrekel svoje veselje nad nadaljevanjem parlamentarnega dela, a tudi svoje obžalovanje radi kritične situacije ljudske zbornice. Končno je zaklical obligatni «Hoch» cesarju. Češki radikalci so tudi med njegovim govorom ves čas razgrajali, tako da se je le semintam razumela kakšna beseda.

Z oziroma na željo, ki jo je izrazila «Slovanska Enota», je Funke izjavil, da opušča namen, predlagati za danes konstituiranje zbornice, pa se bo predsedništvo izvolilo na prihodnji seji.

Wolf je protestiral proti odlaganju volitve, čes, da bi to bila kapitulacija pred Slovansko Enoto.

Dr. Adler je izvajal, da ne gre za kapitulacijo in za zmage, ampak za to, da se odstranijo zapreke in omogoči delo. Socialni demokratje so za to, da se ugoti želji Slovanske Enote, ki je utemeljena.

Na enakem stališču je stala večina strank. Funke je na to zaključil sejo in napovedal prihodnjo za petek.

Seja klubskih načelnikov. Dunaj, 20. oktobra. Pred sejo zbornice je bila kratka konferenca klubskih načelnikov, na kateri je Slovanska Enota prosila, naj se posvetovanje odgodi, ker mnogo njenih članov iz oddaljenih krajev v Dalmaciji in Galiciji še ni na Dunaju. Po kratki razpravi se je sklenilo, ugoditi tej želji in se je konferenca odgodila.

Situacija. Dunaj, 20. oktobra. V poučenih krogih sodijo, da se je v Slovanski Enoti okrepčala tista struja, ki želi, da se izvede boj proti Bienerthovemu kabinetu v zbornici. Mogoče je torej, da ostanejo češki radikalci osamljeni in da bodo poskušali obstruirati na svojo pest. Taka zapuščena obstrukcija bi se pa kmalu premagala. Popolnoma neznano pa je, kakšne namene ima vlada.

Dunaj, 20. oktobra. Bivši praški zupan dr. Srb je odložil svoj državnozborski mandat. Tudi poslanec Čipera odlaga mandat radi bolezn.

Ogrska kriza. Dunaj, 20. oktobra. Današnji svet, katerega so se udeležili vsi ogrski ministri, je ostal, kolikor se sliši, brez uspeha. Trajal je pol ure ni se je zaključil brez sklepa. Čuje se, da so se na posvetovanju pokazala velika nasprotja med posameznimi ministri.

Ministertvo za mornarico. Dunaj, 20. oktobra. V vojskih krogih se govori, da se ustanovi posebno ministertvo za mornarico in da bo admiral Spaun, ki živi v pokoju, imenovan za ministra.

Goriške volitve. Gorica, 20. oktobra. Pri ožji volitvi na Krasu je bil izvoljen dr. Stepančić s 424 glasovi. Zlobec je dobil 263 glasov.

Azev. Peterburg, 20. oktobra. Pri Kijevu so našli truplo, kateremu je glava odrezana in lice razmrvarjeno. Gevoru se, da je to truplo Azeva, ki je prišel revolucionarcom v roke. Z druge strani se pripoveduje, da je umorjeni neki Fedorov.

Iz stranke.

O Za jugoslovansko konferenco je hrvatska socialno-demokratska stranka izvolila kot delegate sodruge poslanca Vitomira Koraca, Juraja Demetrovića in Vilima Bukšega; bosenska stranka je določila sodruge Jakšića, Raušera in Iv. Salamunovića. Srbska stranka je naznanila, da obišče konferenco sodr. Dimitrij Tucović.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago vaše glasilo... Agitirajte povsod za «Rdeči Prapor»!

Darila.

Za volilni fond na Goriškem. Devetak, Sovodnje (nabiralna pola št. 6 do 7). A. Tomšič 20 v, A. Butkovič 10 v, J. Tomšič 10 v, J. Devetak 20 v, R. Devetak 30 v, A. Devetak 40 v, Vižintin 1 K, Peleron 20 v, Terezja Devetak 20 v, Fr. Peleron 30 v, Cjak 20 v, N. N. 20 v, Češut 10 v, Češut Fr. 10 v, Prelč 1. 20 v, N. N. 20 v, Pernerst 20 v, Pavletič 20 v, Petecjan A. 10 v, J. Butkovič 40 v, A. Devetak 40 v, A. Cotič 20 v, Lukman 10 v, Fr. Cjan 10 v, Alojzij Devetak 10 v, Janez Cotič 20 v, Jožef Devetak 30 v, Cotič 20 v, Butkovič A. 20 v, F. Cotič 30 v, Zelko Vižintin 30 v, Adam Peleron 1 K, Leon Tomšič 34 v, nabrano v gostilni 84 v, savodenska dekleta so nabrale 1'60 K. Skupaj 1053 K, prej izkazano 41'68 K, skupaj 55'26 K.

Dopisi.

Iz Novega Mesta. V zapornem temnem lokalu v naši občinski hiši je te dni zaprt fant, star komaj 9 let. Ivan Rakoše, učerec I. razreda ljudske šole je ukradel nekaj denarja na prigovarjanje učenca II. razreda ljudske šole Ivana Stritarja, ki je komaj 9 let star. Okrajno glavarstvo je tega Ivana Stri-

tarja obsodilo na 14 dni zapora in potem na 3 leta v prisilno delavnico. Stari Ivana Stritarja so v Ameriki, fant je prepuščen samemu sebi. Ubogi fant se boji v temnem zaporu, joče, vpije. Dne 21. t. m. bo 14 dni v tej temni luknji, potem ga oddajo v prisilno delavnico za tri leta. To so suha dejstva. In Novomeščanje to trpe, nobeden se ni zmenil za to ubogo otroče! Seveda nobeden ni vedel, kaj se je godilo. Zdej je razsodba stopila v veljavo. Pri našem okrajnem glavarstvu sodi zdej v stvarih, kjer je izreči kako kazen, praktikant, ki je komaj prestal tretji državni izpit. Tudi tega zanemarjenega otroka je sodil ta praktikant. Omika sedanje dobe se oglašja v človeku, ko je bral to grozovitost v «Dol. Novicah», ki odobrujejo to sodbo. Zakaj vendar šef glavarstva, baron Rechbach, sam takih stvari ne sodi, je prvo vprašanje, ki se človeku poda? Ali ko je izvedel, kako je sodil njegovemu uradu prideleni praktikant, bi to razsodbo kasiral, saj ima kaj pameti in kaj novodobne omike, kaj srca! — Opozorjamo tem potem deželno vlado na to grozovito razsodbo. Naj hitro popravi, kar se je napak storilo. V prisilno delavnico se ne sme obsoditi otrok, ki se hodi v šolo; temu se ne more reči, da hodi brez dela okolo. Ali boste že otroke pošiljali med one reveže, katerih slabe lastnosti je kriva ta naša družba? — Ubogi otrok se prepušča, kar hoče sam iz sebe napraviti in ko zraste iz njega zločinec ali malo previden človek, potem pride ta družba in dela tako z njim kakor je opisano. «Stoletje otroka» se hlinijo in delajo, kako bi se skrbelo za zanemarjene otroke! — Tako skrbijo — to je kulturna država!

H. Suttner
Ljubljana :: Mestni trg
razpošilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoj.
Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4.50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: :: nikelnasta K 1.20, srebrna K 5.— ::

Pozor! Pozor!
Toplo se priporoča kavarna
„ILIRIJA“
Ljubljana 31-22
Kolodvorske ulice (3 minute od južnega kolodvora)
!!! Odprta vsak dan celo noč. Posebna soba na razpolago. !!!

Katinka Widmayer
trgovina pri „Solncu“ za vodo
Pogačarjev trg
priporoča svojo veliko zalogo 45-37
perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluze, oblecke, predpasnike, čepice, l. t. d. Vezenje umetnih cvetic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slavniki najnovejše mode. Krasne peče vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: Celulloid-ovratniki, prsa in manšete.
Nizke cene

Kupujte
šolske potrebščine
le v trgovini s papirjem
Ivan Vrečko —12
Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
Zaradi preselitve 10% popusta.

Klobuke, cilindre in čepice v najnovejših fagonah in v velikih izberah priporoča
Jvan Soklič, Ljubljana
Pod Trančo št. 2. 52-41

Milko Krapeš
urar in trgovec z zlatino, zapriseženi sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3
priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih veržic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajočo se velikonočno in binkoštno praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker bodem prodajal po znatno nizkih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto! 52-49

35 letni velik uspeh! 52-45
Močan želodec, pravilno prebavo ter odprtje telesa
se doseže, ako se u; orablja mnogokrat odlikovano
želodčno tinkturo
lekarna Piccolija
Ljubljana, Dunajska cesta.
Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

Modni salon
M. Sedej-Strnad
Ljubljana 13-7
Prešernove ulice št. 3 (v palači „Mestne hranilnice“)
priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fason in najfinejšega okusa.

Telefon št. 177 52-48
L. Tomažič
zaloga piva
v Spodnji Šiški pri Ljubljani.
Telefon št. 177
Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam
zagrebško in : češko pivo :

Podniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po cenah in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Kmeteka
v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 3
Kotlovarna Pijavčiča kjer se kupujejo

Mag. pharm. E. Koželj
uljudno naznanja sl. občinstvu 2-2
otvoritev lekarne
na Jesenicah (Gorenjsko).

Dolnška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg v Ljubljani
Telefon št. 168. 168.
priporoča svojo
Izborno pivo v sodcih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠISKI. 52 86